

3/2014

KNIŽNÍ ŽNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

www.sspe.cz

Gennadij Alexandrov, Praha, C3+C5, 2003

NAŠI JUBILANTI

BAREVNÁ POEZIE GRAFIKY DANIELY BENEŠOVÉ

Krásné a poetické jsou grafické listy akademické malířky a grafičky Daniely Benešové,žačky Emila Filly a Antonína Strnadela na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze.

Emil Filla připravil dokonale Danielu Benešovou pro její budoucí tvorbu a ovlivnil svým způsobem její výtvarný projev, který byl ještě dále formován v ateliéru

Daniela Benešová, L1/7, 2006

Antonína Strnadela, v němž absolvovala čestný rok a potkala svého životního druha Karla Beneše. Fillův kubismus a Strnadelův hřejivý folklór kladně ovlivnily celou její tvorbu a významně poznamenaly její práci, ale Daniela Benešová si přesto hned na samém začátku vytvořila vlastní styl, našla sama sebe, ilustrovala osobi-

tým způsobem knihy pro malé čtenáře, graficky zpracovala motivy z krajiny mládeží, uplatnila suchou jehlu a později stále častěji barevnou litografii, objevila barvy pro své obrazy a stala se umělkyní, která dnes patří díky své kultivované paletě, citlivé kresbě a poetickému vnímání člověka, přírody i okolního světa k umělcům, kteří nacházejí v kráse a dokonalosti tvorby smysl a význam současného moderního umění.

S barvami je to stejné jako s hudebními tóny; seřad je vedle sebe nevhodným způsobem či přidej jeden neharmonický navíc a zazní disharmonický paskvil v melodii i na plátně. Daniela však umí, její paleta je pestrá, jásavá, veselá a zářivá. Červená, modrá, ostrá žlut, uklidňující zelená, všechny najdeme na jejích grafických listech. Na litografickém kameni v dílně, kde připravuje své grafické tisky, klade barvu k barvě a list se postupně mění v poetickou skladbu a melodie barevných linek a čistých ploch zvolna zaznívá a potvrzuje, že její tvůrce – grafička – ví, o čem bude pozorným divákům vyprávět. Jsou to příběhy z jejího života, které jsou zaznamenány v její mysli a které ve svém díle nabízí k nahlédnutí.

Noc se tiše vkrádá do krajiny, temně hnědá zem, hutná ve své podstatě je základem všeho, slunce pomalu zhasíná a celý kraj se chystá ke spánku, svítí okna venkovské chalupy, ptáci utichají, gotické okno chrámu symbolicky spíná ruce, hrad se uzavírá do starého tajemství, postavičky lidí mizí ve svých obrysech. Měsíc se zjevuje ve své prostotě a proměnlivosti a nějak důvěrně patří do tvorby Daniely Benešové. Je jedním ze symbolů, ke kterým se častěji vrací. Sym-

boly se stávají stavebními kameny složité kompozice a diváka vedou barevnou krajinou jitra poznamenanou jásavým okrem až k samému slunci!

Autorka objevuje magickou krásu ve všedních, zdánlivě všedních, motivech zjednodušených do krajnosti a pomocí vybraných stavebních prvků, které sugestivně umístí na ploše grafického listu, nás zavádí do světa barevné poezie, do světa fantazie, kde jsou reálné náměty

Daniela Benešová, L1/7, 2006

často vystřídány geometrickými tvary. Geometricky členěná plocha podtržená výraznými barevnými tóny nás překvapí jen na chvíli, jen do té doby, než se zapojíme do hry, která nám dovoluje uplatnit vlastní názor, vlastní obrazotvornost a kdy zjišťujeme, že fantazie k modernímu umění neoddelitelně patří. Otevřete svá srdce a duši a vnímejte všechnu poezii a radostnou pohodu, která na nás

z díla Daniely Benešové dýchne a přesvědčí citlivého člověka, že umění může být i dnes krásné a povzbuzující.

Karel Žižkovský

Malířka, grafička a ilustrátorka Daniela BENEŠOVÁ, roz. Hahnová, se narodila 27. 9. 1929 v Klatovech. Vystudovala VŠUP v Praze (1953, prof. E. Filla a A. Strnadl). Je členkou SČUG Hollar. Podle soupisu (SSPE 2010, Jan Langhammer) vytvořila v letech 1986-2008 suchou jehlou a barevnou litografií 46 exlibris. Početné jsou rovněž novoročenky pro domácí i zahraniční sběratele. Za exlibris získala čestné uznání v soutěži Praha 2000. Pravidelně se zúčastňovala trienále exlibris v Chrudimi, Žní českého a slovenského exlibris v Hradci Králové a bratislavských bienále. Něco málo ze vzpomínek Karla a Daniely Benešových je článek Slavomila Vencla ve Sborníku SSPE 2007, s. 10-16.

GENNADIJ ALEXANDROV A JEHO DESATERO

Gennadij Alexandrov přišel ze Sibíře. A s nadsázkou jen lehkou lze říci, že jeho všestranné dílo dokáže mrazit jako sněhová vichřice i zahřát jako medvědí kožich. Věnuje se kresbě, malbě i grafice a důsledně hledá pro každé téma adekvátní způsob vyjádření. Nestací-li mu osvědčené, neváhá použít technik a prostředků zcela neortodoxních, aby dosáhl zamýšleného.

Je vládcem virtuózní linie i suverénním koloristou a neúnavným experimentátorem. V šíři tematického rozpětí se pouští i na tenký led karikatury, satiry či erotiky a vždy ob stojí se ctí. Je to intrikán, našepťavač i šašek, ale také rádce a přítel obdařený empatií. A tím jako by byl předurčen k tvorbě exlibris. Neboť výtvarné umění i literatura jsou láskami, jež délkou vztahu

neslábnou, a radost, kterou přinášejí, patří k těm nejintimnějším i nejjiskřivějším.

Gennadij Alexandrov, B. Hrabal, C3, 2013

Zákony umění umožňují volný výklad a hříchy proti nim nebývají trestány na hrdle ani ztrátou svobody, a tak každý autor tvoří v hranicích vlastních příkázání. Gennadij Alexandrov drásá své grafické desky v hranicích desatera, daného vlastním jménem:

Anděl strážný nechť tě ochrání před ničivou silou líbivosti, komerce a láce, před posedlostí vlastní virtuozitou, před letargií a spokojeností, před ztrátou iluzí, naděje, zvědavosti, soudnosti a pokory.

Linie je základním kamenem grafiky. Cti její moudrost a ušlechtilost, jen tehdy povede tvou ruku správným směrem, abyste spolu ovládli neznámou zemi prázdné plochy.

Experiment: Každá syrová grafická deska

vypadá efektně a z každé desky lze udělat dokonalý tisk, ale nenech se ukolébat. Možná najdeš ještě lepší řešení. Vyzkoušej vše, z čeho, čím a nač lze tisknout, čím lze leptat, rýt, drásat i hladit, neboť i slepá cesta ti pomůže najít správný směr, ale hled, aby ses nezpronevěřil svému citu ani žádnému z elementů, neboť grafické umění je uměním čarodějnickým, v němž domýšlivost a zpupnost je trestána ztrátou duše.

X se rovná grafický list. Výsledek rovnice o příliš mnoha neznámých. Řešení může být více, ale jen jedno je jasné, elegantní a čisté. Jen jedno je přímou spojnicí mezi autorem a divákem, srozumitelnou formulací slovy nesdílitelného tajemství.

Asociace: Ukládej vše, cos viděl, slyšel, cítil, hmatal a ochutnal, četl či poznal, vše, čemuš uvěřil a pochopil, i to, co se víře i rozumu přičí. V pravou chvíli se pak – možná – střípky spojí a ty najdeš správné řešení.

Náhoda: Nepočítej s náhodou, ale využí

Gennadij Alexandrov, C3+C5, 2009

vej ji. Vítej ji jako zábavnou přítelkyni, na niž nemůžeš spoléhat, ale jejíž návštěva tě obohatí.

Dobrodružství: Každá grafická deska i její tisk ať je ti vzrušujícím dobrodružstvím – dobývej ji jako opevněné město či nepřístupnou paní svého srdce. Bojuj s drakem a těš se, když ti pokorně složí hlavu do klína. Nudíš-li se, zvol si jiné povolání.

Radost: Zajisté, umění je veliká trýzeň. Ale hled', abys samým strádáním nezadusil jiskřivou radost, kterou tvorba přináší tobě a tvé dílo všem ostatním.

Odvaha: Vzpouzej se všem zaběhaným zvyklostem, pochybuj, zkoumej a argumentuj – proti nim i sám proti sobě. Nevíš a neumíš? Zkoušej! Lam si hlavu, tužky, štětce, rydla i desky, skládej střípky podružného v podstatné i zkoušky sám před sebou a nenadržuj si; neboj se neznámého a překonávej známé. Vrhej se střemhlav do propasti vlastní duše, neboť jen tehdy budeš moci vzlétnout.

Věrnost: Buď věrný umění, řemeslu, materiálu a sám sobě.

Eva Kořánová

VÁHY NA EXLIBRIS

Poslední svá profesní léta jsem se živil „legální metrologií“ (nepleťte si s meteorologií), což znamenalo ověřování a kalibrování měřidel, jmenovitě měřidel délky a hmotnosti. Nu a měřidla hmotnosti jsou váhy a mezi „vahaři“ neboli řemeslníky, kteří váhy vyrábějí, opravují, seřizují a připravují k ověření, jsem se setkal s člověkem tak zapáleným pro tuto profesi, že sbírá úplně všechno, co se vah a vážení týká.

Vůbec jsem se proto nedivil, že když se mým prostřednictvím tento sběratel vah Jiří Čechlovský seznámil s exlibris a později na besedě v Pardubicích i s grafikem

Jiří Boudou, tak si od něho objednal exlibris a na něm bylo několik typů vah, které se používají v domácnosti, v obchodech, v lékárnách i u lékaře. Další rok následovalo další exlibris a na něm byly váhy na vážení vagonů, dále decimálka, kde 10 kg na ploše vah vyvážíme (decimálka je 10) 1 kg na misce vah, váhy na vážení

Jiří Bouda, L1/b, 2010

dopisů a osobní váhy, které máme my, sběratelé při těle, doma pod postelí (zbytečně), o závažích nemluvě.

Právě u svého shánlivého přítele J. Čechlovského jsem se opravdu podivil, jak často **Jiří Bouda**, tento „encyklopedista běžného života“, i ve své volné tvorbě zobrazil váhy, třeba kupecké, lékárenské,

váhy v nákladní pokladně na nádraží nebo i velké kolejové váhy na vážení vagonů. A tak jsem zapátral ve své sbírce, kolik vah v ní vlastně najdu já.

Jiří Bouda, L1/b, 2011

Váhy, zejména ty dvoumiskové, patří k symbolům. Povolání lékárníka je často symbolizováno těmito vahami a my už víme, že lékárníci bývají poměrně často sběrateli exlibris. Nakonec, kdo má na svědomí 33 ročníků Žní českého a slovenského exlibris, než sběratel dr. Rusek z Farmaceutické fakulty Hradec Králové? Exlibris od **Petra Dillingera** je přesný příklad symbolů lékárníka – váhy a moř-

Petr Dillinger, X2, 1942

ská panna. Do symbolů lékárníka bylo by snad možno doplnit ještě jednorozce. Další povolání, které je symbolizováno váhami, které drží v ruce Spravedlnost, žena se zakrytými očima, ale s nastraženými ušima, je soudnictví. Uvádím zde exlibris od **Aljo Berana** vytvořené pro

Aljo Beran, L1, 1944

JUDr. Karla Turka. – asi pro soudce – protože advokát by tam měl mít ještě nataženou ruku.

Ale velmi často se váhy objevují jako znamení zvěrokruhu. Příkladem je exlibris od **Hany Čákové** pro J. Štastného. Z grafík této suverénní grafičky na mne

Hana Čáková, C3/b, 1996

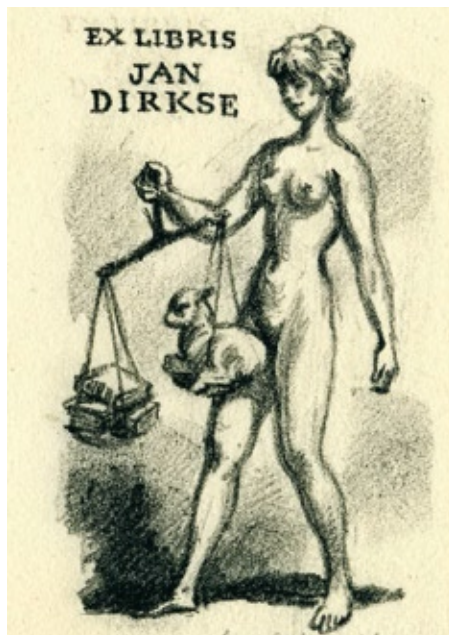
dýchá její radost z tvorby. Zrození ve znamení vah prý bývají „uvážliví“ a „váží“ svá rozhodnutí a činy. Někdy prý však „zaváhají“.

Váhy – každý jazykozpytec vám uvede, že se jedná o podstatné jméno pomnožné a tyto váhy se usídlily pevně v našem vyjadřování a proto občas „zvažujeme“ jak se rozhodnout, nebo který argument má vyšší váhu.

Jaroslav Klápště, C4, 1889

Jaroslav Klápště ve svém exlibris pro M. Humplíka používá symbol vah a „zvažuje“ alkohol versus kniha – tedy pochybnou zábavu versus vzdělání – a všimněte si, že alkohol má vyšší váhu než vzdělání. Obdobně **Emil Kotrba** – na svém aktu s váhami zobrazuje, jak se rozhodnout mezi zvířaty a knihou – vysvětlují si to jako symbol rozhodování, na které povolání se připravit.

Emil Kotrba, L1, 1965

Jindřich Pileček, jehož neobvyklý myšlenkový svět mne okouzлил hned po prvním setkání a jehož vize miluji dodnes,

Jindřich Pileček, C3, 1999

použil váhy k vážení dvou krajin, mírové a válkou rozbořené – tedy ke srovnání války a míru.

Pro odcházející rok použil ve svém PF 1980 slovenský tvůrce složitých až bludištvých vizí **Dušan Kállay** váhy na hodnocení odcházejícího roku a očekávání roku příštího. Další zajímavý slo-

Dušan Kállay, C3, 1989

venský autor **Ivan Kováčik**, jehož humor je velmi osobitý, použil váhy jako podprsenku. Podrobným studiem tohoto exlibris jsem pochopil, jak je rovnováha důležitá.

Zdeněk Mězl ve svém bohatém výtvarném životě namaloval se svou rozpustile archaickou nadsázkou snad všechno, proto i na jeho dřevorytech váhy objevíme, např. v hodnocení symbolu úrody. Většinou se věnuji sbírání českých a slovenských autorů, ale tentokrát neodolám a rozloučím se s tématem vah jedním z epických exlibris skvělého a u nás

Ivan Kováčik, C3, 1932

dobře známého německého autora **Harryho Jürgense** Čaj v harému s Archimédem, kde nad odpočívajícími odaliskami je hlava Archiméda a váhy, názorně zobrazující pokus, který dokazuje platnost

Zdeněk Mězl, Pomona, X2

Harry Jürgens, C3, 2004

Archimédova zákona (z roku 220 před Kristem Sbírký): Těleso ponořené do kapaliny, je nadlehčováno silou, rovnající se váze kapaliny jím vytlačené.

Zdeněk Řehák

FOND HUGO AHNE

(O zapomenutém německém sběrateli evropského významu.)

V říjnu to bude 50 let, co zemřel v Mnichově vídeňský rodák, knihomol, sběratel staré drobné grafiky a moderních knižních značek Hugo Ahne (5. 9. 1875 - 20. 10. 1964). Do svých sedmdesáti let (do r. 1945) působil jako ředitel krásno-březenské likérky a společník továrníka Fritze Wolfruma z Ústí nad Labem.

V depozitáři na zámku Velké Březno se nachází torzo jeho sbírky čítající více než tisícovku opusů zatím provizorně uložených v šesti původních kartonech a papírových deskách. Tento pestrý soubor exlibris nebyl dosud odborně zdokumentován. Na první pohled nejde o tematickou sbírku - je tu všehochuť námětů, stylů a provedení. Mezi tvůrci najdeme jak zvučná jména, tak neznámé autory, které zub času zavál do ztrac-

na. Většinou jde o umělce z období let 1870-1935, čili o skupinu jeho vrstevníků umělecky působících na konci 19. století a v první třetině 20. století. Dominovala tehdy módní éra jugend stylu - tematika ženských aktů s přírodními a krajinářskými motivy. Slušně zastoupená je heraldika, chybí sociální grafika a překvapivě absentuje i bohemika.

Obecně platí, že ředitel H. Ahne se jako organizovaný sběratel více orientoval na Berlín, Drážďany, Lipsko, Mnichov, Vídeň a Linec než na Prahu, kterou téměř pominul. Platí to i pro uměleckou enklávu pražských Němců. Zastoupení českých autorů je zanedbatelné. Přitom o nabídku nebyla nouze, což dokazuje korespondence s B. Lenzem z pražského Žižkova ze dne 7. 12. 1935. Zastoupen je např. Stanislav Kulhánek s lístkem pro Franze von Weber z r. 1918 (viz opus 41 v soupisu DEG No. 314). Pak je tu exlibris od knihaře Ludvíka Bradáče pro Marijenu Rudlovou, lept z r. 1912, a exlibris pro Václava Rudla s motivem svatohavelského kostelíka v Mladé Boleslavi od tiskaře Alessandra de Pian z r. 1912, což souvisí s uvedením jména V. Rudla, našeho prvního předsedy SSPE, ve výměnné listině Deutscher Verein für Exlibriskunst v Berlíně. Nicméně ke cti tohoto ústeckého sběratele budiž zmíněno, že do svého nepatrného sbírkového fondu umělců z Čech získal dvě velmi vzácná raná a nepočtená exlibris od průkopníka moderní české knižní značky Karla Hlaváčka (1874-1898) zhotovené pro Arnošta Procházkou a Jiřího Karáska ze Lvovic. Vlastnit tyto legendární opusy je snem nejednoho z našich současných členů SSPE!

Ještě větším překvapením je nález dvou kolekcí dnes velmi hledaných opusů židovských umělců - světoběžníka Michela

Fingestena (1884-1943) s 9 lepty (z toho 1 zkušební!) a především Emmy Löwenstamm (1879-1941) s 29 lepty, která po vídeňském období působila v letech 1920-1938 v Jablonci nad Nisou a od r. 1938 v Praze. Sbírku zhodnocuje i reprezentativní konvolut s 24 lepty od německého grafika Georga Broela (1884-1940), zaslaný z Kolína nad Rýnem vdovou Reginou dne 27. dubna 1942.

Kromě toho H. Ahne udržoval písemný styk s německou rodinou grafiků Potuczeků, s otcem Augustem a synem Ernestem, diplomovaným architektem z Brna, kteří pro německé, ale i české a hlavně anglické či americké rodiny zhotovili stovky knižních značek „Handzeichnungen“, velmi módních černých siluet, a tzv. „Scherenschnitten“ - vystřihovánek. Pan ředitel H. Ahne, k potěše své manželky Johanny, jich měl ve sbírce několik desítek.

Hugo Ahne grafiku nejen vyměňoval, ale i nakupoval buď v antikvariátech, nebo u seriózních knihkupců. Na prvním místě to byl Oskar Leuschner (1870-1935), knihkupec v Lipsku a Berlíně, vydavatel „prehistorických listů“, který patřil až do své smrti mezi aktivní spolupracovníky der Deutschen Exlibris Gesellschaft, do dnes působící organizace. V roce 1917 mu 3 exlibris zhotovil náš Stanislav Kulhánek. O. Leuschner byl učitelem a odborným poradcem H. Ahneho a vedle exlibris mu zprostředkoval nákup bibliofilů a vzácných knih, včetně malých a velmi starých mědirytin.

Štědrý a pozorný ředitel likérky H. Ahne měl řadu osobních kontaktů s dalšími uměleckými osobnostmi. Po málo povedeném pokusu o vlastní zhotovení knižní značky s amatérskou kresbou knihy a s mnohoslovným sdělením, že (volně

přeloženo) „Tato kniha náleží Hugo Ahnemu, Aussig, a přines ji zase zpátky“, se obrátil se žádostí o vytvoření exlibris na jednoho z tehdy nejpopovlanějších grafiků Franze Lehrera z Lince (1885-1962), který kreslil výhradně písmová exlibris. Výsledkem spolupráce s F. Lehrerem jsou dvě skvostné varianty písmové knižní značky a několik novoročenek. Škoda,

Hugo Ahne, P1, 1935

že mezi našimi sběrateli zájem o typografická exlibris téměř vymizel s posledním tvůrcem a sběratelem Vlastimilem Vintrem. V Rakousku měly a dodnes mají kaligrafie a krásné písmo dlouhou tradici a navázal na ni, jak víme, rovněž Ottmar Premstaller.

Sběratel H. Ahne také znal a sbíral Bruna Heroux z Lipska, vyhledávaného tvůrce série aktů a čestného člena DEG od r.

1931, či Alberta Anklama z Berlína nebo Willi Sauera, malíře a grafika z Vídně, kte-

Ludwig Hesshaimer, C3, 1922

rý mu zprostředkoval osudové setkání s Ottou Elsnerem (1893-1956), jehož lavírované kresby a romantické akvarely začal H. Ahne systematicky sbírat.

Po roce 1946 tento nejvýznamnější ústecký sběratel po sobě zanechal v opuštěné funkcionalistické vile na „Tillemannhäusl“, za dnešní ústeckou ZOO, malý vzorek své pozoruhodné sbírky evropské grafiky od umělců ze 14 zemí, včetně 70 lístků ze vzdálených Spojených států amerických. V prozkoumané pozůstalosti (včetně dopisů, obálek s dublety, dopisnic a návrhů knižních značek), čítající 1098 registrovaných čísel, jsem nenašel ani jeden starší exemplář heraldických exlibris či mědirytin nebo aspoň zmínku o nich.

Podle badatelských pramenů se totiž ředitel H. Ahne od 30. let minulého století měl zaměřit na drobnou volnou grafiku z doby renesance. Předmětem jeho hlavního sběratelského zájmu byly mědirytiny a lepty malého formátu od skupiny německých grafiků z Norimberku, kteří jsou souhrnně nazýváni „Die Kleinmeister“. Formátem miniaturní, ale zato navýsost mistrovská grafická dílka, která patří k základním tiskům německé renesance. Jde zejména o pětici těchto umělců: Albrecht Altdorfer (1480-1538), Heinrich Aldegrever (1502-1555), Hans Sebald Beham (1500-1550) a jeho mladší bratr Barthel Beham (1502-1540) a Georg Pencz (1500-1550).

Hugo Ahne cenné listy své sbírky označoval na zadní straně svým vlastním razítkem (Sammlerstempl). Na nedávných zahraničních aukcích - např. v katalogu

Franz Lehrer, L2, 1943

aukčního domu Karl & Faber z r. 2006 nebo při aukci Galerie Bassenge v r. 2008 se objevily originální grafiky s razítkem původu: Hugo Ahne, Aussig. Jmenovitě u listů od Heinricha Aldegrevera, jejichž vyvolávací cena byla po 400 Euro!

S ohledem na evropský dosah sbírky a osobnost sběratele čeká tento fond na adjustaci většiny grafik a postupnou digitalizaci, aby se tyto skvosty zpřístupnily odborné veřejnosti. Národní památkový úřad, ÚOP v Ústí nad Labem, jako správce fondu Hugo Ahne, považuje sbírku za součást evropského kulturního dědictví a do budoucna počítá s tím, že nejcennější knižní značky budou vystaveny v interiéru zámku Krásné Březno při příležitostných prezentacích pro návštěvníky.

Jiří Ort

KAREL HLAVÁČEK

140. VÝROČÍ NAROZENÍ

Karel HLAVÁČEK, básník, spisovatel, kreslil-samouk a kritik, se narodil 23. 8. 1874 v Praze a zemřel 15. 6. 1898 tamtéž. Patřil mezi české dekadenty a symbolisty. Svá literární díla a výtvarné kritiky publikoval v časopisu *Moderní revue*.

Na samém konci 19. století - dva roky před svou smrtí, vyhověl talentovaný mladý umělec přání Jiřího Karáska ze Lvovic a nakreslil 7 exlibris pro přátele z okruhu časopisu *Moderní revue*. Před Karáskovým zadáním byl písemný dotaz německého sběratele hraběte Leiningen-Westerburga (1856-1906), zda existuje moderní české exlibris a které výtvarníky mu může doporučit. Karásek přeci nemohl dopustit národní blamáž a vsadil na Hlaváčkovu pohotovost a troufalost. Údajným vzorem mu byly práce Josefa Sattlera (1867-1931) a Féli-

ciena Ropse (1833-1898). V časopisu *Moderní revue* 1897, svazek V., byla na stranách 37, 43, 49 a 54 vlepena nová exlibris K. Hlaváčka (na s. 136 bylo ještě jedno reprodukováno) a S. K. Neumann zde na s. 54-57 uveřejnil svůj článek EX-LIBRIS, psaný v Olšanech 15. října 1896. Podle seznamu č. 112 (SSPE 1940) vznikla tato exlibris v letech 1896 a 1897. Zveřejnění Hlaváčkových exlibris a článku S. K. Neu-

Karel Hlaváček, P1, 1896

mannu v *Moderní revue* bylo fakticky impulsem k zdvižení stavidla spontánního rozkvětu moderní exlibrisové tvorby v Čechách z dílen nastupující generace grafiků z pražské AVU. (A to navzdory eklektické formě a zdrcující kritice Karla Čapka, který ve výtvarných projevech dekadentního básníka spatřoval topornou kresbu, pózu a epigonství.)

Reprodukujeme jednu značku z dílny K. Hlaváčka pro Arnošta Procházkou (P1,

84:60, Pereat mundus, fiat voluntas mea. Muž se vrhá proti zeměkouli, 1896), které získal do své sbírky ředitel krásnobřezenské likérky Hugo Ahne. (viz fond Hugo Ahne Aussig, sign.VB 9818/3-4).

Jiří Ort

JUBILANT ZDENĚK KONEČNÝ

Dlouholetý člen SSPE Zdeněk Konečný se dožil 16. 8. 2014 osmdesáti let. Při této příležitosti a blahopřání k jeho jubileu musím být dosti osobní. Jednak proto, že se známe od šedesátých let minulého století, kdy jsme byli dvacet let kolegy v jednom libereckém podniku, a pozdě-

Já již mnoho let tisknu grafiky, jednak volné listy, ale hlavně novoročenky a exlibris. Tak jsem poznal mnoho výtvarníků a hlavně grafiků a spřátelil se s nimi. Zdeněk má stále v pohotovosti automobil a je připravený poskytnout pomoc. Když jsme tedy své záliby a činnosti spojili, nezbylo ve Zdeňkově diáři moc prázdných okének. Zúčastnili jsme se mnoha akcí pořádaných SSPE, Hollarem, Českým PEN klubem a navštívili jsme mnoho výstav a také výtvarníků atd.

Přeji Zdeňkovi, aby se ještě dlouho a ve zdraví těšil z těchto zálib.

Josef Vinklát

Karel Musil, C4, 2014

ji - až dosud si společně užíváme našich zálib, a to především výtvarného umění. Oba jsme členy SSPE, Klubu přátel Hollara a Klubu přátel výtvarného umění. Zdeněk je stále aktivním filatelistou a obdivuje krásu grafického a ryteckého provedení poštovních známek - této malé grafiky, která je dílem obyčejně dvou autorů, tj. výtvarníka a rytce. Po mnoho let byl členem Svazu českých filatelistů a sledoval, jaké známky jsou vydávány a zejména, kdo je autorem návrhu a kdo rytcem. Takto poznal mnoho výtvarníků, a proto má tak blízko ke grafice. Časem se stal velice poučeným a vzdělaným v tomto oboru.

MOHELNICKÝ JUBILANT VÁCLAV KŘUPKA

Mgr. Václav KŘUPKA se narodil 25. 9. 1929 v Olbramicích u Olomouce. Po maturitě na Gymnáziu Jana Opletala v Litovli vystudoval český a německý jazyk a dějepis na Filozofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci a pak působil jako profesor těchto předmětů na Obchodní akademii v Mohelnici.

Je jedním z nejstarších členů SSPE, jak věkem, tak délkou členství. Do spolku vstoupil r. 1963 a r. 1985 se stal čestným členem. Pádovým důvodem pro udělení čestného členství byla jeho propagace české knižní značky v Československu i v zahraničí v době komunistické normalizace. Již tehdy „otvíral okna“ našemu grafickému umění do světa.

První dvě exlibris pro něj vytvořil v dřevorytu Michael Florian r. 1963. V téže roce na sjezdu SSPE v Praze přislíbil uspořádat příští sjezd SSPE v Mohelnici, když ještě před tím se zúčastnil mezinárodního kongresu v Krakově, kde navázal kontakty s mnoha věhlasnými evropskými sběrateli i tvůrci exlibris. V roce 1964

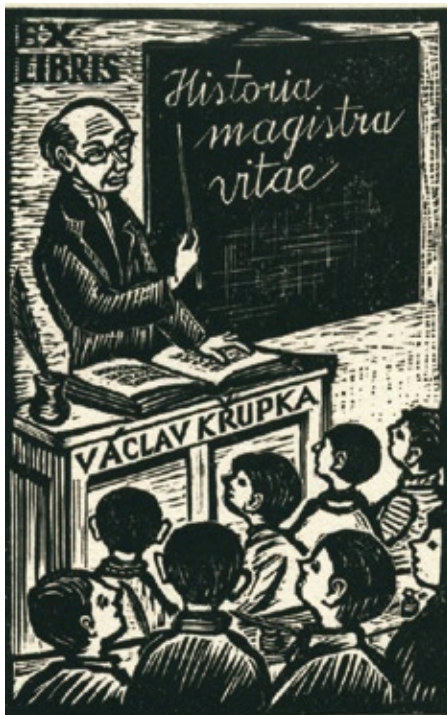
se konal úspěšný sjezd v Mohelnici, další pak připravil V. Křupka s početnou mezinárodní účastí v Olomouci při příležitosti mezinárodní výstavy s názvem EURO-EXLIBRIS '66 Olomouc, kterou uspořádala Galerie výtvarného umění v Olomouci. Od r. 1964 byl předsedou mohelnické pobočky Klubu přátel výtvarného umění a v domovském městě i v regionu byl duší výstav výtvarného umění, hlavně grafiky našich i zahraničních umělců. K výstavám s úsilím jemu vlastním a navzdory tehdejší cenzuře vydával dobře připravené katalogy.

V době politického uvolnění kolem roku 1968 vydával na Moravě společně J. Hamrlou, R. Klinkovským, dr. L. Loubalem a K. Sedláčkem sborník s názvem Grafika. Vyšly tři svazky; konec učinila normalizace. Umělecký tiskař R. Zbořil z Vyškova se uvolnil tisknout pro něj a jeho přátele soubory drobných grafik bez doprovodného textu, který by musel být schvalován komunisty, v edicích Korály a Korálky. Mohelnice se stala centrem sběratelství exlibris a grafiky pro široké okolí a na Moravě vůbec.

Publikační činnost V. Křupky záhy přerostla hranice Československa díky jeho přátelským stykům se sběrateli v Belgii, Dánsku, Itálii, Nizozemsku, Německu a Portugalsku, kam posílal články o československých tvůrčích exlibris. Je autorem obsáhlé publikace Det moderne czekiske exlibris, kterou r. 1978 vydal Klaus Rödel jako 162. svazek edice Exlibristen.

Nedlouho poté vydal spolu s manželkou Věrou soubory grafik Má země a k osmdesátinám básníka Poctu Jaroslavu Seifertovi, stejně jako bibliofilské tisky s verši J. Seiferta Dlaň na strunách a Královský letohrádek.

Dnes žije náš jubilant s manželkou Věrou v penzionu v Mohelnici a láska k výtvarnému umění se vzpomínkami na léta prožitá s přáteli se zájmem o exlibris, grafiku a bibliofilie mu pomáhají překonávat neduhy stáří. Své vzpomínky zaznamenal ve Sborníku 2010 v článku

Michael Florian, X2, 1963

Ani vášeň či posedlost, ale obdiv, láska a přátelství.

V minulosti byl řadu let redaktorem měsíčníku Mohelnický zpravodaj a půldruhého desetiletí městským kronikářem. Zastupitelstvo města Mohelnice mu letos na začátku roku udělilo čestné vyznamenání Stříbrný jehlan (podle jehlanů v městském znaku) za jeho přínos v oblasti kultury a umění ve městě i v regionu.

Přejeme Václavu Křupkovi ještě mnoho spokojených let života v dobrém zdraví.

Jan Langhammer

ČTRNÁCT LET JSEM U NÁS SLOUŽIL

(Rekapitulace k 75. narozeninám.)

Členem SSPE jsem se stal v r. 1991. Na sjezdu v Prostějově v r. 2000 mě požádal dr. Ivo Prokop, abych se stal členem výboru SSPE, kde se budu starat o vydávání soupisů. Odpověděl jsem, že to budu pokládat za čest. Od valné hromady v r. 2001, kdy jsem byl poprvé zvolen, jsem členem výboru s tehdy novým předsedou dr. Vratislavem Jandou. K mému překvapení jsem dostal na starost členskou evidenci, kterou vedu dodnes.

Jménem výboru jsem do SSPE přijal neuvěřitelných 300 nových členů a s přibližně se stejným počtem jsme se museli rozloučit.

Zpracovával jsem adresáře pro rozesílání Knižní značky a Sborníku pro Postservis, prezenční listiny valné hromady a pomáhal na konci roku s urgencemi u členů, kteří nezaplatili členský příspěvek, a hrozilo jim zrušení členství. Zpracovával jsem statistické údaje, jubilanty a změny členství pro Knižní značku. Rozeslal jsem přibližně 1200 blahopřání k jubileu členů s grafickou přílohou.

Na jaře r. 2005 po rezignaci redaktora Knižní značky dr. Zdeňka Němce mě přemluvili dr. V. Janda a Ing. M. Humplík, abych narychlo, alespoň na krátkou dobu, převzal Knižní značku. Letos dokončuji desátý ročník, svůj poslední.

Knižní značku jsem převzal v době, kdy vycházela s několikaměsíčním zpožděním, v počtu 24 stran a za roční náklady 86 600 Kč (viz Knižní značka 1/2005, s. 14). Od roku 2005 vycházela Knižní značka pravidelně na konci čtvrtletí s počtem

32 stran a s ročními náklady 48 700 Kč včetně příloh (viz Knižní značka 1/2007, s. 20). Náklady vzrostly teprve s barevným tiskem od roku 2013 na částku 20 000 Kč za jedno číslo Knižní značky s počtem 36

Jiří Brázda, C7+C2+C4, 2006

stran a 550 výtisky. Napsal jsem mnoho článků do Knižní značky a tři články do Sborníku. Jsem autorem 11 listů Slovníku tvůrců exlibris.

Jsem autorem vydaných soupisů exlibris: G. Alexandrov, K. Beneš, D. Benešová, M. Bauer, O. Čechová, J. Dajč, A. Doležal, J. Hořánek (dodatek), J. Paroubek, K. Rývolová, R. Šimlíková a B. Votavová.

Připravil jsem k tisku soupisy exlibris: J. Bouda, H. Čápková, K. Černá, E. Hašková, O. Janeček, J. Kubiček, V. Matoušová, J. Lukavský, E. Milén, P. Minka, F. Peterka, H. Storchová a K. Šafař.

Jsem autorem **Rejstříku obsahu publikací SSPE z let 1983 až 2002** a redaktorem knihy **Současní tvůrci exlibris z okruhu SSPE z roku 2008**.

V roce 2012 jsem s přáteli uspořádal sjezd SSPE v Plzni s účastí 260 osob, čtyřmi výstavami, dvěma katalogy, dvěma soubory exlibris, pamětním grafickým listem D. Benešové a zájezdem na zámek Kozel; hospodářský výsledek byl aktivní. Ve spolupráci se Studijní a vědeckou knihovnou Plzeňského kraje vzniklo pět publikací:

Langhammer, J.: Tvůrci exlibris v západočeské oblasti. 80 let SSPE. 1998.

Langhammer, J.: Soupisy exlibris třinácti plzeňských autorů. 2000.

Langhammer, J.: Soupis grafického díla Josefa Hodka. Exlibris a knižní grafika. 2000.

Langhammer, J.: Soupis grafického díla Josefa Hodka. Grafické cykly, novoročenky, volná grafika, pohlednice a plakáty. 2001.

Hodek, J.: Hrst vzpomínek z první světové války. 2004.

Jako soukromý tisk jsem připravil a dvakrát vydal knihu-kroniku: Hodek, J.: Všecko a snad přec jen nic. 2010 a 2012.

Společně s přáteli jsem se snažil o propagaci exlibris a grafiky pořádáním výstav v Plzni a okolí. Ve vědecké knihovně v Plzni to bylo 16 výstav (např. výstava exlibris k 90. výročí SSPE, Slovenské exlibris, Žena v grafické tvorbě, K. Šafář) tři výstavy na zámku Kozel (J. Váchal a A. Macková, J. Hodek a J. Hořánek), jedna výstava v Blovicích (J. Hodek) a několik výstav v Radnicích. K výstavám jsem obvykle připravil katalog.

Z výboru z r. 2001 jsme zůstali pouze dva: Ing. M. Humplík a já; ostatní odešli, přišli a odešli či zemřeli.

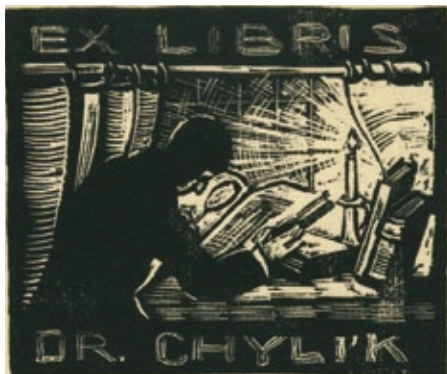
Pro mě to byla radost i starost a stovky, tisíce hodin odpracovaných u počítače.

Jan Langhammer

VZPOMÍNKY NA JUBILANTY

Helena BOCHOŘÁKOVÁ-DITRICHOVÁ, grafička, ilustrátorka, malířka a spisovatelka, se narodila 29. 7. 1894 ve Vyškově a zemřela 28. 3. 1980 v Brně. Výtvarné vzdělání získávala postupně; nejprve ve výtvarném kurzu prof. Antonína Nowaka v brněnském Uměleckoprůmyslovém muzeu, pak pokračovala soukromými hodinami u vídeňské malířky prof. Karáskové. S grafickými technikami ji seznámil František Podešva. Na Akademii výtvarných umění v Praze byla přijata v r. 1919 do grafické školy prof. Augusta Brömseho jako mimořádná posluchačka. Při

absolutoriu v r. 1922 získala H. Bochořáková 1. cenu a v roce 1923 získala od ministerstva školství a národní osvěty stipendium na studijní pobyt v Paříži. Při svých dalších zahraničních cestách navštívila Německo, Nizozemsko, Belgii, Itálii, Švýcarsko, Anglii, USA, Řecko, SSSR, Bulharsko a Turecko. Své dojmy ze zahraničních cest zpracovávala literárně a graficky – ilustrace a grafické cykly. Jako vydavatel grafických cyklů je často uváděn Grafický klub pro Moravu. Její grafické cykly uchovává Národní knihovna v Praze, Moravská galerie v Brně, Muzeum

Helena Bochořáková-Dittrichová, X2, 1926

města Brna a Muzeum umění Olomouc. Oblíbila si dřevoryt, linoryt a suchou jehlu. Grafické cykly věnovala moravským městům (Brno, Vyškov), sociální tematice, historickým událostem, náboženství a zeměpisným motivům.

Podle soupisu exlibris B. Beneše Buchlovana z r. 1944 vytvořila celkem 142 exlibris. V tvorbě však dále pokračovala a celkový počet může dosáhnout dvou set kusů. A. A. Špička vydal v r. 1925 soubor 15 exlibris vytvořených mědirytem a dřevorytem.

Mirko Riedl je autorem listu Slovníku tvůrců exlibris Helena Bochořáková-Dittrichová, SSPE 2000, který podrobně informuje o její umělecké tvorbě. Pravidelně poslední výstava s názvem Sociální grafika H. Bochořákové se konala v Moravské galerii Brno v roce 1986. Současný pohled na výtvarnou tvorbu H. Bochořákové lze nalézt na webových stránkách <http://www.zenyvumeni.cz/> autorky Mgr. Martiny Pachmanové, Ph. D. (*1970 v Praze).

Vojtěch CINYBULK,

grafik, kreslíř, loutkář a spisovatel, se narodil 10. 8. 1915 v Praze a zemřel 6. 2.

1994 tamtéž. Vystudoval Státní československou reálku v Praze (1933) a na Státní pedagogické akademii získal v r. 1934 učitelskou způsobilost. V letech 1936 až 1952 byl učitelem obecných a měšťanských škol s výjimkou totálního nasazení za války (1943-1945). V letech 1949-1950 studoval v Officině Pragensis u J. Švába a navštěvoval Ústav malby na pedagogické fakultě UK v Praze. V letech 1952 až 1969 působil jako docent na AMU v Praze v oboru loutkářství. Tvorbě exlibris se věnoval od r. 1943 do své smrti. Podle Soupisu exlibris 1943-1994, který vyšel v edici Uzavřené dílo jako svazek I, vytvořil celkem 998 exlibris (SSPE 1998). Soupis novoročenek 1946-1994 sestavil dr. S. Vencel a vydal SSPE v r. 2000. Členem SSPE se stal Vojtěch Cinybulk v r. 1951 a v r. 1979 se stal čestným členem. Oblíbenými grafickými technikami V. Cinybulka byly: dřevoryt, linoryt a litogra-

Vojtěch Cinybulk, L1/2, 1980

fie. Ocenění za exlibris získal v Chrudimí (1983), v Paříži (1983) a v Jičíně (1993). Exlibris V. Cinybulka nepostrádají poetiku a vlídný humor. Jako motivy se často objevují loutky, divadlo, portréty historických osob, mytologické náměty, dětské hry a příroda. Vlastní text V. Cinybulka Něco jako zpověď byl otištěn ve sborníku Grafika 1977, Chrudim.

Jindřich TOCKSTEIN,

malíř, grafik, rytec skla a sklářský výtvarník, se narodil 14. 7. 1914 v Železném Brodě a zemřel 14. 4. 1975 v Tanvaldu. V letech 1934-1935 studoval na Uměleckoprůmyslové škole (J. Drahoňovský)

Jindřich Tockstein, C4, 1968

a v letech 1945-1949 na AVU v Praze (V. Pukl a V. Silovský). Ilustroval Kytici pověstí národních K. J. Erbena, nakladatel J. Jiránek, Železný Brod, 1944. Vytvářel volnou grafiku, novoročenky a exlibris technikou linorytu, leptu a suché jehly. Soupis exlibris J. Tocksteina sestavil J. Šulc v r. 2003; obsahuje 47 exlibris, z toho 26 pro J. Šulce. O J. Tocksteinovi psali V. Mikule ve Zprávách SSPE 3/1975, s. 5 a J. Langhammer v Knižní značce 1/2009, s. 7 a je rovněž uveden v obou knihách S. Vencla o exlibris a novoročenkách. Grafiky J. Tocksteina zaujmou netradičním osobitým pojetím, lehkým humorem, hravostí a originálním zpracováním tématu. Jako připomínku 100. výročí narození železnobrodského bohéma Jindřicha Tocksteina uspořádalo Městské muzeum v Železném Brodě výstavu skla, které vyryl či navrhl, ze svých sbírek v době od 29. 7. do 31. 12. 2014.

Josef VÁCHAL,

malíř, grafik, řezbář, knižní grafik, typograf a spisovatel, se narodil 23. 9. 1884 v Milavčích u Domažlic a zemřel 10. 5. 1969 v Studeňanech. Rozporuplná osobnost, výtvarník, který zůstal zakotvený v symbolismu a expresionismu, názorový solitér stojící vždy mimo ideje mas, vizionář obávající se o budoucnost lidstva a přírody stojí v posledních desetiletích v popředí zájmu české i zahraniční výtvarné a filozofické společnosti. Jsou vydávány jeho knihy a výstavy jeho obrazů, grafik, exlibris a řezeb se konají téměř pravidelně každým rokem. Je tedy v současné době známý i neznámý. Nestal se „národním“ umělcem. Odpočívá v prostém hrobě v Radimí, zatímco se jeho tvorba stala předmětem spekulace. V současnosti není v našich řadách mno-

Josef Váchal, X2/4, 1950

ho sběratelů exlibris J. Váchala. Manželé Kalabusovi vydali v r. 2000 soupis exlibris J. Váchala, kde je popsáno 431 exlibris z let 1907-1951. Regionální muzeum v Teplicích uspořádalo v r. 2009 výstavu exlibris J. Váchala pocházejících převážně ze sbírky Karla Pavelky (1898-1977), na níž bylo vystaveno 411 exlibris z let 1907-1951, soubor Padesát akvizitněexkluzivních kněhoznaček z r. 1952 a 25 kreslených exlibris. Bohužel se nepodařilo vydat jejich reprodukce tiskem. Při příležitosti sjezdu SSPE v Hradci Králové vydal náš spolek publikaci Paulusova sbírka - exlibris a grafické listy ke stejnojmenné výstavě, kde měly převahu Váchalovy práce. Ve stati Josef Váchal a sběratelé exlibris ve Sborníku textů ze symposia v Klatovech 27. - 28. října 2006 shrnul J. Langhammer anotace všech 55 textů věnovaných Váchalovi v Knižní značce a ve Zprávách SSPE. Zásadou členů plzeňské sekce SSPE byly uspořádány společně výstavy J. Hodka a J. Váchala ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje (1998) a A. Mackové a J. Váchala na

zámku Kozel (2006). Zatím největší plzeňskou výstavu Josef Hodek a Josef Váchal – Žák a jeho mistr uspořádala Západočeská galerie v Plzni (2012) a vydala k ní překrásný katalog. Jednu z posledních výstav připravila Galerie umění Karlovy Vary s názvem Legenda Josef Váchal – Ze sbírky Paula Heinickeho a Josefa Hodka v Interaktivní galerii Becherova vila v době od 5. 11. 2013 do 5. 1. 2014. Šest dnů před letošními Váchalovými 130. narozeninami byla v Domě U Kamenného zvonu v Praze zahájena výstava Josef Váchal – Magie hledání. Západočeská galerie v Plzni připravuje výstavu Josef Váchal – Napsal, vyryl, vytiskl a svázal od 15. 10. 2014 do 1. 1. 2015 ve výstavní síni Masné krámy.

Jan Langhammer

HRST VZPOMÍNEK NA RENESANČNÍ UMĚLECKOU OSOBNOST

(k 30. výročí úmrtí Cyrila Boudy)

Moje první osobní setkání s Mistrem Cyrilem Boudou bylo na začátku 70. let, tedy již v éře tuhé normalizace, a to v sokolovně v Nové Pace. Místní odbor KČT a TJ Sokol požádali opětovně C. Boudu o patronát nad oblíbenými květnovými pochody Českým rájem. (Trvají dodnes a 43. ročník v roce 2014, tradičně nazvaný DEP Cestami Cyrila Boudy, je toho dokladem.)

Z pochodů vlastním několik upomínkových listů s kresbami podepsanými C. Boudou, který se rád do Nové Paky vracel jak za svého dětství do Suchardova domu s rodiči a bratrem Jaroslavem k babičce na prázdniny, tak po létech znovu pietně na hřbitůvek k rodinné hrobce.

Ani mé školní prázdniny se bez výletů po Novopacku a Českém ráji neobešly. Pra-

rodiče tu měli přízemní domek „na Vínohradech“ a z Mladé Boleslavi, kde jsem dříve bydlel, byla jízda supící lokálkou

přes Sobotku, Libuň, Lomnici nad Popelkou a Starou Paku vždy jedinečným zážitkem!

Mé druhé osobní seznámení se uskutečnilo během valné hromady SČB, konané 11. 4. 1981 v PNP na Strahově. Po slavnostní večeři na Vikárce při přátelského posezení u kávy, kdy jsem se Mistrovi připomněl ve společnosti přísedících p. Janči a dr. F. Dvořáka svým zanícením krajinou Českého ráje, jsme shledali překvapivě shodné místopisné dojmy a láskyplné zaujetí nad skvosty lidové architektury. V té době jsem disponoval unikátním souborem barevných diapozitivů roubených chaloupek a Cyril Bouda projevil nefalšovaný zájem se s touto národopisnou fotodokumentací seznámit. Pozval mě k sobě do Vlašské ulice

v Praze. Na banketu byl přítomen i jeho syn Jiří, a tak mne napadlo požádat je oba o památeční kresbu.

Třetí přátelské shledání bylo ze všech nejsrdečnější - ve znamení vzájemného obdarovávání. Přijel jsem do zahradního domečku pod Petřínem nejen s kyticí, ale i s překvapením. Cyril Bouda totiž svého času navrhoval výpravu pro divadelní představení ústecké opery a baletu. Z této výpravy neměl žádnou fotodokumentaci, ale já s fotografem Jiřím Vlasákem jsme ji našli a předali mu ji. V jeho ateliéru jsme dne 31. 10. 1981 nainstalovali diapojektor, napnu-li plátno a spustili „domácí biograf“. Trval 50 minut a Mistr nejenže vydržel pozorně obrázky sledovat, ale nadšeně i s pohnutím je komentovat. Inu, měl kraj svého dětství až do smrti rád.

Na oplátku jsem obdržel s písemným věnováním originální soubor 12 barevných kamenorytin Z Českého ráje v typických pastelových tónech, který C. Bouda připravil již v roce 1950, ale dodnes nespátily světlo světa! (Během zkušebních nátisků v důsledku vážného poškození kamenů jak při vlastním tisku, tak při pozdějším převozu do jiné tiskárny byla zakázka zrušena. Zachráněna prý byla podle dr. Samsišníka necelá desítká nerozřezaných archů v pozůstalosti Jana

Fučíka, vydavatele a rodáka z Bradlecké Lhoty u Jičína). Byly to samozřejmě zdařilé ofsetové reprodukce z tiskárny Severografie. Neprodejný cyklus vydal ONV v Jičíně ve spolupráci s nakladatelstvím Albatros v Praze v roce 1978 v omezeném nákladu. Aby toho nebylo málo, do přivezených knížek mi dokreslil humorné obrázky, např. do Branaldova Kouzelného zrcadla jedním tahem svůj autotyp z profilu, do knihy Hudební zálety CB chlupatého Fauna hrajícího na flétnu a babku s fajfkou atd.

Ke čtvrtému plánovanému setkání v úte-

rý 10. 11. 1981 v Ústí nad Labem v prodejně Díla v 17 hodin již bohužel nedošlo. V té době jsem působil ve funkci předsedy severočeské krajské pobočky KPVU a Mistr Bouda přislíbil osobní přítomnost v galerii ČFVU u příležitosti vernisáže výstavy Česká krajina v akvarelech Cyrila Boudy za spoluúčasti prof. Františka Dvořáka, který ji měl zahájit. Pro náhlé zdravotní problémy se zrušila hotelová rezervace a připravený večerní banket k oslavě umělcových osmdesátin.

Od té doby jsme se tváří v tvář již nikdy nesešli. V září 1984 přišlo od rodiny oznámení: „Byli jste s námi ve chvíli nejsmutnější, buďte s námi i ve vzpomínkách.“

Jiří Ort

Cyril BOUDA, malíř, grafik, ilustrátor, tvůrce poštovních známek i monumentálních děl (vitráží, gobelínů) se narodil 14. 11. 1901 v Praze a zemřel 29. 8. 1984 tamtéž. Byl žákem F. Kysely na Uměleckoprůmyslové škole a M. Švabinského a T. F. Šimona na AVU v Praze. Působil jako profesor na ČVUT a Pedagogické fakultě UK v Praze. Byl členem SČUG Hollar a čestným členem SČB a SSPE. *Soupis Grafické dílo C. Boudy z let 1920-1980 sestavil M. Janča a k 80. narozeninám umělce vydal SČB a PNP v Praze; soupis obsahuje 1525 položek. Samostatný soupis Ex libris Cyrila Boudy sestavil V. Grégr a vyšel v edici Obolos, KPVU v Praze v r. 1970, soupis obsahuje 236 položek. A. Branald, spisovatel a přítel C. Boudy napsal pojednání Ex libris C. Boudy, které vydal SSPE v r. 1976. Unikátní exlibris C. Boudy popsal S. Vencel v publikaci SSPE z r. 2009.*

JOSEF WEISER

– STO LET OD NAROZENÍ

U **Josefa Weisera** připadají na letošní rok dvě výročí – 100 let od narození a 20. výročí úmrtí. J. Weiser náležel ke generaci výtvarných umělců 20. století, kteří si za cestu své tvorby zvolili realismus a za nástroj své tvorby poctivou a dokonalou profesionální práci. Josef Weiser se narodil v Churu, hlavním měs-

Josef Weiser, X3/2, 1976

tě švýcarského kantonu Graubünden; brzy po jeho narození se však rodiče vrátili na Moravu. Studoval na šumperské reálce a potom externě na učitelském ústavu v Olomouci. Jako učitel působil

nejprve na řadě škol na Šumpersku, po roce 1938 na Olomoucku. Takto poznal mnoho míst severní a střední Moravy, později si zamiloval i Valašsko a severozápadní Slovensko. V roce 1942 se oženil a usadil se v Olomouci. Po válce učil na Pedagogickém gymnáziu v Olomouci a při zaměstnání vystudoval výtvarnou výchovu na Palackého univerzitě. V r. 1958 byl jmenován ředitelem Krajského pedagogického institutu a externě přednášel na Pedagogické a Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Josef Weiser byl v první řadě vynikající kreslíř a grafik, přednost dával menším formátům. Nejraději se inspiroval přírodou, zejména květiny se staly jeho oblíbeným námětem pro kresbu a rytinu. Patřil k oblíbeným tvůrcům exlibris a novoročenek, na nichž často zachycoval valašskou krajinu Karlovicka, Hrozenkovska a Valašskomeziříčska. Mezi nejpopulárnější Weiserova díla je však třeba zařadit grafiky zhotovené technikou linorytu. Zde dosáhl Mistr Josef Weiser svého vrcholu. Jeho grafické dílo znají sběratelé grafiky u nás i v cizině. Byl prvním Čechem, jehož práce byly už v roce 1973 zařazeny do časopisu *International Grafik*, vydávaného v Dánsku. Ukázkou tvorby J. Weisera si můžete prohlédnout na stránkách: magic-exlibris.webgarden.cz.

Pavel Vlček

Josef WEISER, výtvarný pedagog, grafik a ilustrátor, se narodil 19. 9. 1914 v Churu ve Švýcarsku a zemřel 25. 1. 1994 v Šternberku. Od r. 1945 vytvořil více než 250 exlibris a 130 novoročenek, převážně v linorytu. Soupis příležitostné grafiky J. Weisera zpracoval J. Benýšek a vyšel tiskem ve *Zprávách Krajského vlastivědného muzea v Olomouci*, R 1987, č. 245-250, s. 14-29.

SJEZD DEG VE MĚSTĚ HALTERN AM SEE

Městečko Haltern am See leží ve Vestfálsku, na rozhraní mezi územími Porúří a Münsterland. První záznamy o tomto městě existují již z 9. století, kdy bylo toto území obýváno Římany. Dokladem je celá řada archeologických nálezů, které jsou dnes umístěny v tamním muzeu. Město samo je obklopeno několika jezery, která slouží jako zásobárna užitkové vody. Prosakováním písčitém dnem těchto jezer se voda filtruje a je následně sváděna do hlubokých studní. Pomocí čerpadel se dostává do rozvodného systému, kterým je zásobován asi jeden milion obyvatel pitnou vodou. Kongresový hotel, který je právě u jednoho z jezer, nabídl účastníkům jak příjemné ubytování, tak optimální podmínky pro výměnu grafických listů. A jak už to při těchto kongresech bývá, celá řada účastníků, která se nemohla dočkat sobotního rána, začala s výměnou ihned po pátečním příjezdu v hotelové hale. Intenzita výměňování pokračovala i v sobotu prakticky celý den až do vyklizení sálu, který musel být připraven na slavnostní večeři. Kongres DEG navštívilo asi 175 účastníků ze 14 zemí. Většina byla pochopitel-

ně z Evropy, ale nechyběli ani účastníci ze vzdálených zemí, jako z USA, Číny a Ruska. Již tradičně patří k sjezdům DEG uspořádání výstavy, a ani tentokrát tomu nebylo jinak. První cenu získal grafik Andreas Raub (*1987, Německo) za exlibris pro paní Anke Polenz, druhou výtvarnice Nurgül Arikan (*1969, Turecko) za exlibris pro pana Jean-Chretien Ekambo a na třetím místě se umístila grafička Ulyana Turchenko (*1980, Ukrajina) opět za exlibris pro paní Anke Polenz. Vyhlášení vítězů proběhlo před slavnostní večeří v sobotu večer. Dobrá nálada účastníků kongresu jen potvrdila spokojenost s jeho průběhem. Během nedělního dopoledne velká část účastníků odjela s příslibem účasti na kongresu DEG v roce 2015, který se bude konat od 30. 4. - 3. 5. 2015 na severu Německa ve městě Bad Bramstedt, které leží asi 40 km severně od Hamburku. Pro české sběratele je to trochu z ruky. Pokud se tam nedostanou, mohou si vše vynahradiť o rok později na dalším kongresu DEG v roce 2016, který se bude konat ve městě Weiden, které leží v Bavorsku nedaleko od české hranice. Karel Urban

GRAFKA NA KOZLU

Motto: „Na Kozlu grafiku spatřiti – převelké radosti a potěšení nabýti lze pro sběratele exlibris i jiné papírové veteše“ - fiktivní citát ze Snáře velmi pěkného Vavřince z Březové z opraveného a rozšířeného vydání z r. 1908. Lovecký zámeček Kozel jsem až do Sjezdu SSPE v Plzni v r. 2012, kdy jsme tam spolu s dalšími účastníky zhlédli výstavu

grafiky Karla Šafáře, znal pouze z tiskových zpráv. Letos jsem Kozel navštívil při příležitosti výstavy Lubomíra Netušila a spolu s kurátorem výstav panem Zdeňkem Skálou – též členem SSPE a také tiskařem a spolu s autorem pomáhal při instalaci výstavy. Nemohu se při té příležitosti nezmínit o skvělém večeru, který jsme po dokončené instalaci strávili

u Zdeňka Skály nad jeho sbírkou drobné grafiky, grafických listů a bibliofilů a obdivovali jsme jeho nadšení a znalosti i zaměření na grafiku sepnatou s plzeňským regionem.

Výstava grafik a objektů Lubomíra Netušila byla vystavena v jízdně na zámku Kozel od 5. dubna do 29. června 2014. Mgr. Lubomír Netušil je rodem, bydlíš-

Lubomír Netušil, C6+C7, 2013

těm a přesvědčením Pardubák, ale přesto učí na Univerzitě v Hradci Králové výtvarnou výchovu a grafické techniky. Také je dlouholetým členem SSPE a jeho sběratelský zájem je zaměřený především na dobu symbolismu, zejména na grafiku Františka Bílka, Františka Koblihy, Jana Konůpka a Josefa Váchala. Lubomír Netušil vytvořil také řadu exlibris, zejména s náměty zasněných krajín doplněných stavebními historickými artefakty. Ovládá a používá grafické techniky tisku z hloubky a často je kombinuje. Jeho oblíbená grafická technika je vernis

mou – měkký kryt, který odpovídá jeho výtvarnému naturelu. Linky na jeho grafikách jsou měkčí a dodávají výslednému obrázku atmosféru snění a možná i nostalgie. Grafické listy na této výstavě doplnil ještě další grafickou technikou – monotypy, ke kterým se (s přestávkami) vrací celý život. Tvorba monotypů je trochu i dobrodružstvím a okouzlením z výsledku a námětově navazuje na autorovy krajiny, pobřeží, stromy, kameny, ulity a architekturu starověku. Výstava byla doplněna drobnými objekty vytvořenými z porcelánu a ze sanitární keramiky (diturvitu), kde oko výtvarníka objevilo ve všedních tvarech výsostně výtvarné objekty. Objevil v nich navíc i nadsázku, ironii a vtip.

Loňského roku v době od 5. července do 28. října 2013 byla na Kozlu také výstava grafiky výtvarníka Dalibora Říhánka. Akademický malíř Dalibor Říhánek, žijící v Písku, vystavil svou grafickou tvorbu posledních let. Jeho oblíbené grafické techniky jsou suchá jehla a linoryt. Velmi působivé jsou jeho ženské akty a portréty, provedené v „negativním“ linorytu bílé linie, který zdůrazňuje jeho jistou linku. Ženy jsou vůbec častým námětem jeho grafik, vzdává tak poctu ženám, nositelkám života, matkám, i objektům mužské touhy a jejich snů – zkrátka ženám - hybatelkám světa. Ale ženy nejsou jediným tématem jeho grafické tvorby, najdeme zde i květiny, zátiší, koně a cirkusové motivy. Škoda jen, že tento autor není dost známý mezi námi sběrateli exlibris – určitě by si zasloužil naši pozornost.

Jen několik kilometrů dále jsem viděl skvělou výstavu na zámku v Blovicích. Výstava obrazů, knižní grafiky, grafických cyklů, novoročenek a exlibris Josefa Hodka tam proběhla od 22. května do

31. srpna 2014. Tuto obsáhlou výstavu doprovázenou pěkným katalogem s řadou reprodukcí grafik i exlibris připravil Jan Langhammer společně s rodinou

umělce a pracovníky Muzea jižního Plzeňska v nových prostorách opraveného blovického zámku.

Zdeněk Řehák

EX LIBRIS EROTICIS

Zámecké muzeum Molsdorf (Erfurt) v Německu uspořádalo výstavu EX LIBRIS EROTICIS z grafické sbírky ze zámku Burgk v době od 21. 6. do 14. 9. 2014. Vystavena byla exlibris Michela Fingestena (67 kusů) a jeho současníků (78 kusů). Z českých autorů byli zastoupeni: Vítězslav Fleissig (2), Antonín Burka (2), Josef Hodek (6), Vladimír (Miro)

Pařízek (3), Jaro Beran (4), Leo Brož (4), Vratislav H. Brunner (2) a Karel Jaroslav Obrátil (2). Úvodní katalog připravil Jörg-Heiko Bruns s poděkování paní Sabine Schemmrich, vedoucí Muzea Schoß Burgk. O výstavě jsme byli informováni díky laskavosti Ing. Karla Korba, německého člena SSPE.

Lgh

JUBILEJNÝ EX LIBRIS HLOHOVEC

Veľmi symbolicky, so začiatkom nového školského roka, vyhlasuje dňom 1. 9. 2014 občianske združenie EX LIBRIS AD PERSONAM HLOHOVEC už 15.ročník medzinárodnej výtvarnej súťaže v tvorbe knižnej značky pre deti od 6 do 15 rokov EX LIBRIS HLOHOVEC. Myslíme si, že talentované deti majú znova príležitosť prejaviti svoju invenciu vo vypísanej téme, ktorou je VODNÝ SVET. Do 31. januára 2015, kedy je uzávierka súťaže, budú do Hlohovca prúdiť zásielky z celého sveta, ktoré budú obsahovať krásne grafické listy plné detskej fantázie. Následne sa všetky práce roztriedia do štyroch súťažných kategórií, všetci účastníci sa menovite zaevidujú do počítača a nastane najťažšia fáza – bude potrebné vybrať v každej kategórii tých najlepších, ktorí sa dostanú pred odbornú porotu.

Téma VODNÝ SVET, ktorú organizátori zvolili pre 15. ročník súťaže, sľubuje veľké dobrodružstvo. Človek spoznáva vodný

svet dlho, ale zatiaľ odhalil iba malú časť jeho tajomstiev. Tá väčšia zostáva pre nás stále záhadou. Dobré vieme, že vo vode žijú ryby mnohých tvarov, farieb, veľkostí a väčšina je pokrytá škvrkami, pásikmi, oblúkmi, čiarami – pre grafické techniky priam rajska hudba. Ale pozor, nielen ryby sú súčasťou vodného sveta

Bohdana Součková, X3/3, 1913

– sú tu tulene, hrochy, žaby, kraby, raky, morské koníky, chobotnice, lastúry fantastických tvarov, hviezdice, hady, divé

murény i priehľadné medúzy. Vo vode sú tiež rastliny a koraly patria medzi najkrajšie objekty farbou i povrchom, nedá sa zabudnúť na vodné vtáctvo. Vodným svetom nerozumieme iba more, ale aj

Viktoria Preininger, X3, 2013

rieky a potoky, tiché zákutia v prírode okolo vás, veselé i hlučné vodopády, jazzerá i morské oká. Do vodného sveta môžeme zahrnúť aj lode brázdiace hladinu, ponorky skúmajúce hlbiny i vraky lodí, ktoré sa nedostali do prístavu. Patria sem aj ľudia, ktorí sa prehávajú na plachetniciach a malých lodkách, surfisti, plavci, potápači v skafandroch i bez nich, rybári so sieťami i udicami. Súťažiaci môžu zobrazovať moderné lode, alebo sa vrátiť do histórie hrdých parníkov. Veľkú časť vodného kráľovstva tvorí doposiaľ neprebádaný svet. Fantázia mladých autorov má teda zelenú a môžu vytvoriť rastliny, ži-

vočíchov a krajiny, ktoré existujú len v ich myšlienkach. Pamätajte na Julesa Verna, aj jemu sa smiali a pritom sa väčšina jeho fantastických plánov splnila. Nebojme sa snívať a táto téma to naplno umožňuje. Deti by sa mali ponoriť do kníh, tam nájdú mnohé inšpirácie pre svoju prácu. Netreba sa uniešť prvou myšlienkou, o téme treba premýšľať a vybrať si nakoniec taký objekt, ktorý sa dá dobre spracovať niektorou grafickou technikou.

Voda a vodný svet zohrajú v budúcnosti dôležitú úlohu. Priznajme si, nie vždy sa človek k vodnému svetu chová dobre. Dokladom sú kopy odpadu na dne riek a morí, ekologické katastrofy, mŕtve zvieratá, rastliny a zničené pláže. Bude radi, ak súťažiaci neobídu ani tento vážny aspekt, ktorý má veľký dosah na životné prostredie a najlepšie práce s týmto zameraním si chceme osobitne všimnúť.

Kristina Spitková, X3/3, 2013

Prvý októbrový víkend v roku 2015 sa do Hlohovca opäť zídu najlepší mladí tvorcovia knižných značiek a naše mesto sa stane na niekoľko dní metropolou mládežníckeho exlibrisu. V predchádzajúcom ročníku dostali mladí laureáti súťaže originálne exlibrisy, ktoré venovali členovia SSPE a ktoré boli pre nich skvelým impulzom do tvorby a zberateľskej čin-

nosti. Po prvýkrát sme udeľovali aj cenu SSPE a veríme, že v tejto spolupráci budeme pokračovať aj v budúcom ročníku. Podrobné informácie, podmienky súťaže i metodický list nájdete na stránke www.elap-hlohovec.sk alebo prostredníctvom e-mailu: info@elap-hlohovec.sk a na telefónnom čísle +421 33 7424657.

Mgr. Vítazoslav CHRENKO

PUBLIKACE

■ Andrew G. Peake: Australian Personal Bookplates

Australské exlibris pravdepodobne není oborem, který by znepokojoval mnoho našich členů. Přesto publikace Andrew G. Peaka i po čtrnácti letech od svého vydání si zaslouží, abychom si jí všimli. Je v z mnoha hledisek zajímavá – především pro nás velmi neobvyklou (dodejme i nepřehlednou) koncepcí: autor vytvořil soupis osobních exlibris australských rezidentů, ať byla vytvořena umělci australskými či jinými. Samozřejmě domácí autoři převažují, jsou však zmíněni i tři nebo čtyři grafici čeští. Zahrnuje popis 5736 listů užívaných v Austrálii od roku 1791 do konce 20. století řazený podle vlastníků. Vypovídací hodnota takového soupisu není pro neaustralana příliš velká, co však činí velmi reprezentativně vypravenou knihu i pro nás cennou je řada kapitol, které přehledně informují o sběratelství, umělcích a sběratelích, veřejných sbírkách, historii a bibliografii exlibris na pátem kontinentu. Bohatá výbava ilustracemi dává i dobrý vizuální přehled o tvorbě knižních značek v oblasti, která je pro většinu z nás zemí naprosto neznámou.

Andrew G. Peake: Australian Personal Bookplates. Anglicky. Vydal Tudor Aus-

tralia Press (Dulwich, South Australia) roku 2000. 216 stran, černobílý tisk, 145 ilustrací většinou v původní velikosti, náklad 350 číslovaných výtisků standardního vydání, formát A4. Tři různé vybavená vydání, standardní vydání má číslo ISBN 0-9589177-7-9.

M. Humplík

■ Zdeněk Mézl: Óda na marnost

Zpráva o stavu mé duše a společnosti. Josef Vinklát, Liberec 2013. Bibliofilský tisk o 40 stranách byl vydán v počtu 110 číslovaných výtisků a grafické přílohy byly tištěny z původních špalíčků a podepsány autorem. Vytiskla tiskárna AG TYP Kostelec nad Orlicí. V Mézlově textu se dozvíme hodně z autorova soukromého života, což je jakýmsi odůvodněním té konečné „ódy na marnost“. Pro nás, kteří jsme snad neměli v životě tolik smutku a nepochopení od svých nejbližších, zůstávají autorovy grafické práce plné ironie, nadsázky a neúplatného sdělení trvalou hodnotou, která provokuje naši mysl a vyvádí nás na okamžik z naší trvalé blbosti. Děkujeme Zdeňku Mézlovi za jeho vzácnou upřímnost, jak v textu této bibliofilie, tak v jeho ilustrační a grafické práci. „Nakonec není důležité, jste-li pesimista či optimista, stačí, budete-li morál-

ni a budete-li mít cit pro přirozené právo na svobodu. Splácet se má stejnou mincí dobro i zlo.“ (Z. Mézl). Lgh

■ **František Dvořák, Bronislav Janečková: Okamžiky s umělci**

Nakladatelství Lidové noviny 2014, 216 stran. ISBN 978-80-7422-293-1. Profesor František Dvořák je nepřehlédnutelná osobnost našeho kulturního života. Je jaksí automaticky pokračovatelem velkého mága historie výtvarného umění, profesora V. V. Štecha. Pochodeň od něho začal přebírat již v dobách svých studií jako asistent na Akademii výtvarných umění v Praze. Známostí pro širokou veřejnost se stal v době, kdy začala Česká televize vysílat velmi zdařilý dokumentární seriál s jedinečným komentářem a širokým spektrem vědomostí Františka Dvořáka **o historii uměleckých dominant Prahy**. Pořady vyšly postupně i knižně s velmi příznivým ohlasem a jsou živě k dispozici na i-vysílání České televize.

Šťastnou náhodou jsem se s panem profesorem Dvořákem setkal v Zámecké galerii Pod Žebrovkou v Novém Městě nad Metují. Zde pořádal v roce 2008 přítel Vladimír Suchánek jubilejní výstavu ke svému pětasedmdesátinám, při níž jsem u instalace grafík pomáhal překážet. Výstavu mu přijel slavnostně uvést Fran-

tišek Dvořák; vždyť mezi nimi panuje mnohaleté přátelství.

Začátkem června letošního roku vydalo Nakladatelství Lidových novin nejnovější knížku Františka Dvořáka *Okamžiky s umělci*, která je jenom jinou formou pokračování jeho dřívějších publikací.

V knize mě mimořádně zaujalo, mimo jiné, setkání s Vladimírem Suchánkem a jeden z jejich dialogů:

Profesor Dvořák: *„Někdo tvrdí, že exlibris už je dnes archaismus...“*

Vladimír Suchánek: *„Ne, určitě ne! Pravda, ztratilo svou původní funkci a stalo se grafickým lístkem, který sice nese jméno majitele, ale to je nenápadné, spíše zašifrované. Sběratelů je jenom v Čechách několik set. Mám mezi nimi řadu přátel, rád se účastním mezinárodních kongresů sběratelů exlibris. Je to vždycky spojené s mezinárodní výstavou a čeští grafici si často odnášejí ceny a medaile. Nedávno jsem se vrátil z Finska, před tím jsem byl v Číně, v Turecku a v Americe. Vidím, jak přes drobný lístek exlibris se sběratelé stávají skutečnými milovníky umění – z toho mám radost.“*

Všem, kteří máte rádi literaturu o výtvarném umění, mohu s potěšením tuto knihu, sympatického formátu s fotodokumentací, doporučit. Dozvíte se mnoho zajímavého o exlibris a nejen o exlibris.

Stanislav Zídek

ČASOPISY

■ **BOEKMERK tijdschrift voor ex-libris kunst. Nummer 44/2014**

Všude se zřejmě projevuje finanční krize. Při prvním vzetí do ruky nového čísla BOEKMERK je zřejmé, že je podstatně zeštíhlené. Je konec s tím úžasným představováním exlibris starších významných

tvůrců na pokračování, představováním současných umělců, bohatému obsahu se zajímavostmi, novými exlibris, kritikou, recenzemi atd. Jak vyplývá z úvodu, pokud jsem správně pochopil, BOEKMERK bude dále vycházet jen jako monotematické číslo, věnované vždy

jednomu umělci. Tentokrát byla vybrána Běloruska Anna Tichonová (Tikhonova). Narozená 7. listopadu 1977 v Minsku. Jsou tam o ní dva články, ukázky jejich exlibris, jejich soupis a tím číslo – končí!

Jch

■ Friends of ex libris

Čínská společnost Shanghai Fu Xian Zhai Exlibris Society (založena v r. 1997) vydává čtvrtletně časopis, snad s tímto názvem. Formát a počet stran odpovídá současné naší Knižní značce, avšak převažují obrázky nad textem, který je psán čínsky a anglicky. Velký prostor je dán reprodukcím exlibris zahraničních umělců, např. od nás to jsou J. Brázda, M. Manojlín a P. Hlavatý, ze Slovenska D. Polakovič, ze Slovinska A. Šalamon, z Německa H. Jürgens a J. Werner. Číňané tvoří exlibris vesměs ve svém tradičním pojetí dřevorytem či linorytem. Čínský výtvarník Yang Han zemřel 7. 4. 2014 ve věku 93 let; od r. 2007 vytvořil více než 100 exlibris.

■ GRAFIEKWERELD, No. 2. 2014

Bulharský grafik Veliko Marinchevski (*1979, Sofia), vystavoval své grafiky v Galerie Épreuve d'Artiste v Antverpách. Nizozemský grafik Olav Bijker (*1933, Rotterdam) vytvořil několik exlibris a novoročenek; jeho oblíbenou technikou je litografie, je absolventem Akademie výtvarných umění v Rotterdamu, navrhoval rovněž poštovní známky. Henk a. de Gans popisuje exlibris sběratele B. J. H. Dijkhuizen; jedno z nich vytvořil M. Florian. Ve vlastním článku podává zprávu o své výtvarné tvorbě bulharský grafik Robert Baranov (*1966, Tolbuchin). Herman Moerkerk (1879-1949), nizozemský ilustrátor

a muž mnoha profesí, vytvořil rovněž několik exlibris. Jos van Waterschoot referuje o XXXV. kongresu FISAE v Tarragoně. Oswald Wenkebach (1895-1962) byl nizozemský sochař, medailér, řezbář, litograf a ilustrátor. Nizozemský grafik Marcel Schellekens (*1954, Soerendonk) vytváří ba-revné lepty v duchu romantického realizmu. Tento časopis naleznete na webových stránkách <http://www.exlibriswereld.nl/>.

■ Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 2/2014

H. R. Scheffer se dalším článkem vrací do historie ÖEG před 50 lety, tentokrát do roku 1964; jeho velká část je věnována sběrateli Giannimu Manterovi (1897-1985). Následuje kapitola Knihy, katalogy a časopisy, kde je obsáhle referováno o článcích v časopisech a jsou přejímány jejich části. Následují obsáhlé články o kongresu FISAE v Tarragoně, o 7. Mezinárodním setkání v Bodio Lomnago a o sjezdu DEG v Haltern am See. Náš spolek zve na sjezd do Chrudimi a je uveden jako plánovaný pořadatel kongresu FISAE v r. 2018.

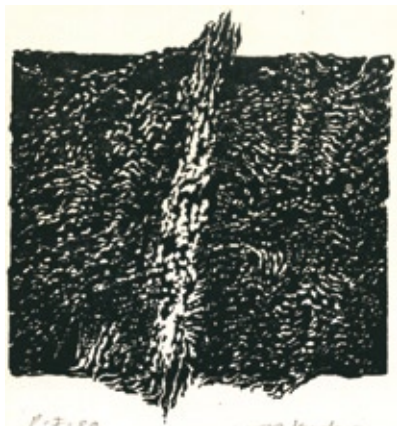
■ Nordisk Exlibris Tidsskrift (Severský exlibristický časopis) 2013/4

Na titulní stránce je reprodukována novoročenka M. Lesařové Roubíčkové. K. Rödel konstatuje, že bohužel dochází k úbytku originálních novoročenek a že i významní tvůrci posílají své novoročenky pouze formou elektronické reprodukce. Mimo jiné jsou reprodukovány novoročenky J. Wernera a Z. Bugáně. V dalším článku K. Rödel referuje o výstavě exlibris s motivy ze starého Egypta, která se konala v Sint-Niklaas; reprodukována jsou exlibris V. Fialy, E. Kotrby a J. Švába.

Byli představeni tvůrci exlibris: 57. Marcela Pankok, nar. 1. 2. 1978 Lomas de Zamora°, Argentina, barevné dřevoryty; 58. Mauricio Schvarzman, nar. 9. 9. 1947 Lomas de Zamora, Argentina; 59. Jaroslav Minář, nar. 28. 1. 1946 v Postřelmově, člen SSPE; 60. Sergej Parfionov, nar. 4. 10. 1958 Smolensk, Rusko; 61. Olaf Gropp, nar. 2. 4. 1943 Erfurt, Německo; 62. Susanne Theumer, nar. 13. 4. 1975 Halle nad Sálou, Německo; 63. Andreas Raub, nar. 18. 9. 1967 Münster, Německo. Lgh

ZEMŘEL PhDr. MIROSLAV KUDRNA

V posledním dni letošního července (31. 7. 2014) odešel z tohoto světa výtvarný teoretik, kritik, autor řady zasvěcených textů (také pro Knižní značku) a kurátor bezpočtu výstav PhDr. Miroslav Kudrna. Vedle svého odborného působení zanechal výraznou stopu také v organizaci výtvarného života, když od roku 1970 třicet let působil v odboru umění a galerií ministerstva kultury. Narodil se 3. ledna 1935 v Chrástu u Všetat, byl členem našeho spolku (2002-2010) a SČUG Hollar. Informačně bohatý článek o dr. Kudrnovi uveřejnil ve Sborníku 2009 jeho osobní přítel PhDr. Milan Friedl. V článku dr. V. Jandy (Knižní značka 3/2005, s. 68) je upozorněno na publikaci: Miroslav Kudrna. Práce z let 1959-2004 aneb Jeho běh životem. Groš. Praha 2005.

Miroslav Kudrna, X3, 1988

Milan Humplík

Z KORESPONDENCE

- **Zdeněk Šíma** doplnil svůj článek z Knižní značky 2/2014, s. 40: Syn Michaely Lesařové-Roubíčkové Petr Šetlík ukončil studium na Vyšší odborné škole sklářské a Střední škole v Novém Boru a v současné době spolupracuje se svým dědou René Roubíčkem na realizaci sklářských objektů.
- **Manželé Kalabusovi z Přerova** našli čtyři exlibris, která nejsou ve vydaném soupisu Oldřicha Kulhánka (2013):
1975. Ex libris Dr. Tomáš PODOBA. Vyceněné zuby, prst a kniha. C3, 85x 80.
1988. Ex libris Dr. Daniel WERNER. Nikolaus Cusanus 1401-1464. Docta ignorantia. Coincidentia oppositorum. Portrét kardinála. C3, 139:87.
1990. Ex libris M. P. DE HAAS. IN MEMORIAM. Portrét Antonia Vivaldiho. C3/2, 132:85.
2009. Ex libris. Ing. Jakub Hudler. Praha – Toronto. L1, 178:120.

Z INTERNETU

■ **Reportáž z vernisáže výstavy Jaroslava Hořánka**, která se konala 25. 6. 2014 od 17 hodin v Galerii Hollar, si můžeme přehrát prostřednictvím i-vysílání České televize v pořadu Z metropole z 28. 6. 2014:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10116288835-z-metropole/214411058230025>.

■ **Populárně-naučný článek o exlibris** Marty Ny Vyšohlíkové z Oddělení knižní kultury Národního muzea si můžete přečíst na: <http://muzeum3000.nm.cz/zajimavosti/vite-ze-s-exlibris-muzete-procestovat-cely-svet>

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze** konaná dne **12. 6. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a při účasti pěti členů výboru, členky revizní komise Ing. M. Davídkové a hosta Ing. M. Bayerové. Účastníci sjezdu v Chrudimi obdrží soupis exlibris Z. Seydla z edice Uzavřené dílo a grafický list P. Hampla. Knihovna Národního muzea nabízí spolupráci při oslavách 100. výročí SSPE v r. 2018 a konání kongresu FISAE v Praze. Knihu J. Boudy Poutnický deník budeme prodávat na sjezdu v Chrudimi.

■ **Výborová schůze** konaná dne **14. 8. 2014** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a při účasti tří členů výboru a hostů Ing. M. Bayerové a Ing. P. Houšky. Pokladník J. Lafata bude urgovat nezaplacené členské příspěvky téměř 100 členů SSPE. Nebude zrušena poštovní adresa spolku P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1. Pracovníci Knihovny Národního muzea jsou ochotni projednat s námi bezplatný nájem zasedacího sálu k slavnostní schůzi a výstavního prostoru včetně panelů pro výstavu k oslavám 100. výročí SSPE v roce 2018, pokud bude Národní muzeum spolupořadatelem oslav. Jako přílohy Knižní značky budou postupně vydány soupisy exlibris K. Šafáře, B. Votavové a J. Dudka. V nákladu 50 ks budou vydány soupisy exlibris H. Cejnarové, F. Patočky a K. Votlučky pro archiv SSPE, instituce a zúčastněné. Paní M. Rumlarová nabídla, že zorganizuje s přáteli sjezd SSPE v Jičíně v roce 2016. Novým redaktorem Knižní značky bude od ročníku 2015 Ing. Petr Houška z Ústí nad Labem, který se jako jediný přihlásil.

Výbor SSPE

VÝSTAVY

■ **Dům U kamenného zvonu**, Staroměstské náměstí 13, Praha 1
17. 9. 2014 – 4. 1. 2015 **Josef Váchal** – Magie hledání

■ **Výstavní síň Masné krámy**, Pražská 18, Plzeň
15. 10. 2014 – 1. 1. 2015 **Josef Váchal** – Napsal, vyryl, vytiskl a svázal.

■ **Poštovní muzeum**, Nové Mlýny 2, Praha 1
24. 9. – 30. 11. 2014 **Zdeněk Mézl** – jubilejní výstava

- **Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje**, Smetanovy sady 2, Plzeň
8. 10. – 8. 11. 2014 Krajina v grafické tvorbě českých autorů
- **Lékařská fakulta UK v Hradci Králové**, Šimkova 870
13. 10. – 14. 11. 2014 33. Žeň českého a slovenského exlibris za rok 2013

POZVÁNKA NA SJEZD SSPE 2015 V CHOMUTOVĚ

■ Výbor SSPE spolu s několika členy z regionu severozápadních Čech připravuje pro své členy v termínu 18. - 20. 9. 2015 sjezd SSPE, a to tentokrát v neprávem opomíjeném městě, v Chomutově. Město disponuje vynikajícím zázemím, potřebným pro konání sjezdu. Vlastní program sjezdu se bude konat v prostorách městského divadla (na snímku), které poskytuje více než dostatečnou kapacitu pro výměnu a ostatní doprovodné akce sjezdu. Doprovodná výstava by se měla konat v reprezentačních prostorách staré radnice (Oblastní muzeum v Chomutově), vzdálené pět minut chůze od divadla. V rámci konání sjezdu bude možné navštívit galerii a ateliér nám dobře známého grafika a malíře Herberta Kiszi v Kadani a alternativně též zámek s výstavou porcelánu ze sbírky Uměleckoprůmyslového muzea Praha v Klášterci nad Ohří. V centru města – tedy v blízkosti konání sjezdu - je k dispozici překvapivě vysoký počet ubytovacích možností - hotelů všech cenových kategorií, z kterých si každý účastník sjezdu určitě vybere.

Pro tento okamžik mně nezbyvá nic jiného, než vám již nyní doporučit rezervovat si pro sjezd výše uvedený termín a do Chomutova přijet. Určitě budete příjemně překvapeni.

Milan Humplík

POZVÁNKA NA VÝMĚNNÝ DEN

■ Výbor SSPE zve všechny členy a jejich přátele na VÝMĚNNÝ DEN, který se bude konat v sobotu **8. listopadu 2014** od 8 do 13 hodin v hotelu POPULUS, U staré cihelny 2182/11, 130 00 Praha 3 – Žižkov.

Spojení městskou dopravou: autobusem 133 ze stanice metra Florenc do stanice Malešická nebo autobusem 124 ze stanice metra Želivského do stanice Malešická.

Vážené členky, vážení členové, přijměte toto srdečné pozvání a dopřejte si setkání s přáteli a obohacení sbírek při výměně exlibris.

Výbor SSPE

ZMĚNY ČLENSTVÍ

- **NOVÍ ČLENOVÉ:** 10687 Ing. Barbora MANDELÍKOVÁ, U Petřin 1461/22, 162 00 Praha 6; 30059 Hedwig PAUWELS, Berkenlaan 21, B-3500 Hasselt, Belgie.
- **ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10009 Roman BEDENK z Ústí nad Labem; 10262 Milena PFANNOVÁ z Prahy.
- **ZEMŘELI:** Milena MANDELÍKOVÁ z Prahy (†14. 3. 2014).

**Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Zelenečská 129/34, Hloubětín (Praha 14), 198 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.
IČO: 00443522
Webové stránky: www.sspe.cz**

Číslo účtu/Konto:

87951/0300 v měně CZK, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Číslo účtu/Konto:

IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690, SWIFT/BIC: CEKOCZPP v měně EURO, Československá obchodní
banka a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Předseda: Karel Urban, Na Vyhliďce 291, 252 06 Davle.

E-mail: urbankm@tiscali.cz.

Telefon: 251 566 517, **Mobil:** 728 150 639.

Místopředseda a jednatel: Ing. Milan Humplík, Gagarinova 510/21, 360 20 Karlovy.

E-mail: mi303hu@gmail.com.

Telefon: 353 225 454, 241 432 635, **Mobil:** 728 342 132.

Pokladník: Jaroslav Lafata, Drahobejlova 1692/59, 190 00 Praha 9.

E-mail: wcfields@seznam.cz.

Mobil: 602 205 255.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň.

E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

Soupisy exlibris Karla Šafáře a Blanky Votavové.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 3/2014

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 550 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, Zelenečská 129/34, 198 00 Praha.

ISSN 1211- 3840.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 9. 2014. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 11. 2014.

Josef Váchal, Ex libris Štěpán Peterka, X2/4, 1937

Cyril Bouda, L1/4, 1921, ilustrace, Jan Neruda: Písně kosmické

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Obrázek na titulní straně: Daniela Benešová,
EXL V. M (Věra Marvanová), L1/7, 2003.